

2019-11-07

500-31663-2019

NV-07113-19

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Charlott Stenberg

010-224 1607

charlott.stenberg@lansstyrelsen.se

Naturvårdsverket

registrator@naturvardsverket.se (via e-post)

Samråd om gränsöverskridande miljöpåverkan enligt Esbokonventionen gällande etablering av Lynetteholmen i Köpenhamns hamn

Länsstyrelsens synpunkter

Naturvårdsverket har särskilt bett myndigheterna att fokusera på tre frågor.

1) Om det finns behov av att Sverige fortsatt medverkar i miljökonsekvensvärderingen.

Ja, Sverige bör medverka i miljökonsekvensvärderingen. Det planerade området är stort och konsekvenserna för området är en oåterkallelig förlust av marina habitat och ekosystemtjänster för all överskådlig framtid. Både uteblivna ekosystemtjänster från själva området, samt indirekta effekter i närområdena är tillräckligt stora och nära Sverige för att vi bör vara en del i arbetet.

Öresund är på båda sidor till stora delar kantad av expanderande bebyggelse och de viktiga grunda bottenarna i Öresund har minskat stadigt i areal under 200 år. Allt mer av städernas expansion tar havsområden och de grunda bottenarna i anspråk, för infrastruktur, bebyggelse eller annan exploatering. Bara på den svenska sidan har Öresund fyllts ut med minst 24 km² i modern tid. Siffran baserar sig enbart på utfyllnader i städerna Malmö, Landskrona och Helsingborg (opublicerade uppgifter). Sverige och Danmark måste gemensamt ta ansvar och sätta en gräns för hur mycket Öresund och naturvårderna kan tåla, även för att uppfylla vatten- och havsmiljödirektiv samt miljömål, innan de grunda miljöerna blir alltför fragmenterade och små. Konnektiviteten mellan områden som fortfarande är helt eller delvis opåverkade hotas genom fortsatt uppdelning" verkar mer intuitivt. De marina naturvårderna på utfyllda områden försvinner för alltid och bottenprofilen utanför de utfyllda områdena blir, som konsekvens, brantare mot större djup.

Inom Öresund finns ett gemensamt dansk-svenskt samarbete där kommunerna på båda sidor, tillsammans med Länsstyrelsen försöker bevara Öresunds havsmiljö. Utfyllnad är inte en påverkan som försämrar ekosystemtjänsterna med en viss andel, det är ett borttagande av själva miljön för all framtid. Det är inte trovärdigt för Öresundsvattensamarbetet att acceptera att utfyllnaderna fortsätter i Öresund. Framför allt

inte när man samtidigt vill använda Öresund som ett varumärke för en god havsmiljö och då städer som Malmö och Köpenhamn utger sig för att vara ambassadörer för havsmiljön och för klimatneutralitet. Ska Öresund fortsätta att vara ett av Sveriges mest välmående havsområden måste vi samarbeta med Danmark för att förhindra att denna miljö försvinner eller påverkas negativt.

Flera av de mål som Lynetteholmen sägs anläggas för att uppfylla, kan starkt ifrågasättas:

* Klimatsäkring – det är högst oklart på vilket sätt en stor ö behövs för att skydda Köpenhamn från en stormflod. Om det är vallar/murar/portar mot havet man avser, så finns redan idag Tre Kronor Fortet och dess pirar. Dessa skulle kunna förstärkas och förlängas, istället för att en ny stor ö anläggs som i sin tur ödelägger stora arealer av havsmiljön.

* Behov av deponering – havet är inte en soptipp. Det måste finnas bättre sätt att göra sig av med jord och förorenade massor än att förstöra stora arealer av produktiva havsbottenar och havsmiljöer. Lynetteholmen måste motiveras på ett skarpare sätt än att det löser ett kvittblivningsproblem av jord och förorenade massor.

2) Synpunkter angående miljökonsekvenser av projektet som kan beröra Sverige.

Det är framför allt borttagande av ett stort produktivt havsområde som kommer att drabba Öresund på båda sidor. Det är en utarmning av södra Öresunds förmåga att producera ekosystemtjänster och dessa gynnar många olika arter som rör sig över ytor som inte avgränsas av landsgränsen mellan Danmark och Sverige.

En annan viktig aspekt är att man antyder att sanden ska hämtas från Kriegers flak. Alldeles i anslutning, finns på den svenska sidan Natura 2000-området ”Sydvästskaanes utsjövatten”. Här finns fortfarande inte någon beslutad bevarandeplan, men undersökningar som gjorts inom såväl Baltic Pipe-projektet som i Länsstyrelsens regi, antyder att det finns oväntat stora värden på bottenarna i området. Frågan är hur dessa kan påverkas av en storskalig sandutvinning på den danska sidan av Kriegers flak.

Marin sand lär bara bli allt mer efterfrågad i Danmark och Sverige, samt i våra närliggande länder. Sandtäckerna har ofta en stor och ibland långsiktigt negativ effekt på det havsområde som drabbas, med följd effekter på primärproduktion och produktion av fisk och skaldjur. Sand efterfrågas även till klimatanpassningsåtgärder. Frågan är vilken av dessa verksamheter som ska prioriteras när man samtidigt försöker att minimera uttag och effekter av uttag av marin sand.

Vad kommer en ny ö i sundet att innebära för strömförhållandena i området? Kan ön leda till ökad erosion i området? Kommer den på något sätt påverka vattenutbytet mellan Östersjön och västerhavet?

3) Synpunkter på den kommande miljökonsekvensrapporten.

Ovanstående frågor behöver givetvis belysas. Liksom föroreningsfrågan – vad blir den totala miljöbelastningen och inte bara risken för eventuella föroreningar i massorna? Finns det metoder för att säkerställa att föroreningar inte alls läcker ut utanför området? Vad är det för konstruktion som avses som ska hålla massorna inom utfyllnadsområdet? Enligt handlingarna kommer det område som avses fyllas ut först sannolikt grävas ut för att få bort gyttja. Denna gyttja planeras i sin tur dumpas i havet. Betydligt större områden än det direkta utfyllnadsområdet och även dess influensområden kommer sålunda att påverkas av denna exploatering. Konsekvenser av detta måste självklart också utredas.

Nollalternativ måste redovisas och rimligen vara att inget anläggande av Lynetteholmen och ingen dumpning av uppgrävd gyttja i havet sker.

Den kumulativa effekten av alla anläggningsarbeten, befintliga och planerade på båda sidor av sundet måste utredas och bedömas för att få en uppfattning om konsekvenserna av dessa ständiga utfyllnader och anläggningsarbeten på djur, växter, spridnings- och migrationsmöjligheter i hav och luft.

Frågan om hur man tänker kompensera för förlorade miljövärden bör även tas upp i ett tidigt skede.

Redogörelse för ärendet

Projektet avser en etablering av Lynetteholmen som är en planerad ö om ca 280 hektar i Köpenhamns hamn. Ön kommer att etableras under ett antal år och inkluderar markåtervinning från byggande och större infrastrukturprojekt. Miljöbedömningen inkluderar endast anläggning och drift av Lynetteholm som en ny markåtervinning och landdepå, efterföljande stadsutveckling, infrastruktur och klimatskydd ingår inte i detta projekt men kommer senare att miljöbedömmas i oberoende processer.

Detta ärende har avgjorts av miljödirektör Annelie Johansson beslutande, och vattenhandläggare Charlott Stenberg, föredragande. I handläggningen har även handläggarna Jonas Gustafsson, Charlotte Carlsson samt Eva Ohlsson medverkat utan att delta i avgörandet.

Annelie Johansson

Charlott Stenberg

Denna handling har hanterats digitalt och saknar därför namnunderskrift.